

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Добролюбська Г.І. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна), Добролюбська Ю.А. (Південноукраїнський національний педагогічний університет, м. Одеса, Україна)

Життя сучасних студентів неможливо уявити без інформаційних технологій: вони охоче спілкуються в соціальних мережах, шукають інформацію на просторах мережі Інтернет, грають, дивляться фільми та слухають музику в режимі on-line. Особливість молодого покоління полягає не тільки в тому, що вони активно застосовують сучасні технології, але й в тому, що вони сприймають їх більш позитивно і охоче. Саме тому багато освітніх організацій, перш за все вузи, впроваджують освітні програми із застосуванням електронного навчання та дистанційних технологій.

Оскільки про необхідність та значимості електронного навчання стали говорити тільки в останнє десятиліття, в нашій країні немає ґрунтовних даних про його розвиток в вузах.

Основні переваги електронного навчання для студентів:

- можливість необмеженому числу студентів отримати доступ до освітніх ресурсів в будь-який час і в будь-якому місці; кожен студент в комфортних для себе умовах, використовуючи сучасні технології, може неодноразово відтворювати та записувати необхідну інформацію;

- можливість витратити значно менше коштів порівняно з традиційними формами навчання;

- електронне навчання дає можливість отримати якісне навчання для людей з обмеженими можливостями, право яких на освіту в нашій країні не завжди дотримується;

- можливість навчатися за індивідуальним графіком, що особливо важливо для дорослого працездатного населення. В умовах дії стереотипу, що навчання у вузі – прерогатива молоді, саме активне застосування електронного навчання дозволить навчатися представникам старшого покоління, реалізуючи концепцію LLL (навчання протягом усього життя);

- електронне навчання робить акцент на самостійній роботі студентів, створюючи умови для саморозвитку особистості;

- електронне навчання, стираючи кордони, дозволяє студентам отримувати доступ до освітніх ресурсів будь-якого вузу світу, в тому числі вузів, які займають перші рядки світових рейтингів.

Освітні організації, які впроваджують електронна освіта, мають наступні переваги:

- освоєння глобального освітнього простору, а отже, залучення студентів з усього світу;

- в умовах впровадження нових освітніх стандартів, коли більша увага приділяється самостійній роботі студентів, саме електронне навчання дозволяє організувати його найбільш ефективним способом [4, с. 92];

- електронне навчання дозволяє згладити цифровий розрив, який виникає в силу різного підходу до отримання знань студентів (представників цифрового покоління) і викладачів (покоління цифрових іммігрантів);

- відкритість та прозорість освітнього процесу, яка дозволяє своєчасно проводити його коригування [1, с. 46].

Незважаючи на незаперечні переваги, розвиток електронного навчання в нашій країні відбувається досить повільно. Основні причини цього:

- електронне навчання вимагає використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, якими на даний момент володіють повною мірою лише деякі вузи. Придбання необхідного обладнання виливається в серйозні фінансові витрати, які, на думку керівництва багатьох освітніх організацій, недоцільні;

- особливості українського менталітету накладають відбиток на сприйняття електронного навчання: викладачі та керівники вузів, а також батьки студентів та абітурієнтів сумніваються в його ефективності, вважаючи формальним, неглибоким і неякісним. Крім того, електронне навчання не передбачає виховний момент, який, на думку багатьох «дорослих», обов'язковий (один з першорядних) в освітньому процесі;

- неготовність сучасних студентів до самостійного навчання, яке передбачає самодисципліну, високу мотивацію і розуміння того, що вони хочуть отримати від навчання;

- серйозною перешкодою до впровадження електронного навчання є низький рівень знань інформаційних технологій викладачів вузів, а отже, їх неготовність проводити електронні курси. Крім того, мало хто з викладачів готовий викладати свої ресурси у відкритий доступ в силу проблем авторського права.

Всупереч бар'єрами та складнощам в Україні активно використовуються різні засоби і технології електронного навчання. Крім електронних підручників і мультимедійних презентацій застосовуються масові відкриті он-лайн курси, гейміфікація, залучення студентів до процесу викладання тощо. Використання інноваційних засобів та технологій навчання, заснованих на застосуванні сучасних інформаційних технологій, сприяло появі нового поняття – SMART-education, яке повинне бути представлене в SMART-університеті. Що ж включають дані поняття?

На думку Н. В. Тихомирової, SMART-університет – це університет, в якому якість процесів і результатів освітньої, науково-дослідної, соціальної та комерційної діяльності відповідає потребам SMART-суспільства в силу найбільш правильного та ефективного застосування технологічних інновацій та Інтернету. Навчання в «розумному» університеті повинно бути засновано на звичних, сучасних технологіях, носити неформальний характер і органічно включатися в життя студента [5, с. 35]. Розглядаючи SMART-education, В. П. Тихомирова говорить про гнучкість навчання, побудовану на контенті, зібраному з усього світу, в умовах інтерактивного освітнього середовища і вільного доступу [5, с. 36].

Незважаючи на явні переваги переходу до електронного навчання, а потім до SMART-навчання, багато вузів не поспішають впроваджувати його в свій освітній процес. Подібний консерватизм може призвести до досить серйозних проблем в майбутньому. Ігнорування електронного навчання може привести до того, що іноземні вузи проникнуть на наш ринок і завоюють увагу споживачів, а, отже, вітчизняні університети втратять можливий прибуток, а найбільш слабкі – своїх студентів [2, с. 66]. В. Лукашов розглядає електронне навчання як форму інтелектуальної колонізації, якій вже піддається вітчизняний освітній ринок з боку європейських і американських вузів. І, якщо вузи не будуть вживати активних дій, вітчизняний освітній ринок може бути поневолений сильнішими конкурентами [3, с. 51].

Таким чином, усвідомлення вузами необхідності застосування різних технологій електронної освіти і перехід в подальшому до SMART-education

дозволять сформуванати бренд української освіти на міжнародному ринку, а також окремих вузів, що його просувають.

Література:

1. Арабян К. К. Новая образовательная парадигма / К. К. Арабян // Высшее образование сегодня. – 2013. – № 12. – С. 46-51.
  2. Астахова А. Электронное образование / А. Астахова // Прямые инвестиции. – 2013. – № 11. – С. 64-67.
  3. Лукашов В. Е. Проблемы электронного образования (E-Learning) / В. Е. Лукашов // Вестник международной Академии наук. – 2010. – № 2.– С. 49-51.
  4. Можаяева Г. В. Комплексный подход в реализации проектов электронного обучения в вузе / Г. В. Можаяева// Историческая информатика. – 2014. – № 4. – С. 91-98.
- Тихомирова Н. В. Формирование университетов будущего : SMART-университеты и SMART-обучение / Н. В. Тихомирова // Ученый совет. – 2013. – № 12. – С. 34-37.